

QURILISH TARMOG'IDA KICHIK BIZNES ISHTIROKINI KENGAYTIRISHDA INVESTITSION FAOLLIKNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI

Tadjimirzayev Anvar Abduvaxidovich

Namanganskiy davlat texnika universiteti mustaqil tadqiqotchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19853563>

Annotatsiya: Mazkur tezisdagi qurilish tarmog'ida kichik biznes subyektlari ishtirokini kengaytirishning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilingan. Tadqiqotda investitsion faollikka ta'sir etuvchi asosiy omillar aniqlanib, ularni rivojlantirish yo'llari asoslab berilgan. Shuningdek, moliyaviy, institutsional va innovatsion mexanizmlar orqali kichik biznesning qurilish sohasidagi ulushini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: kichik biznes, qurilish tarmog'i, investitsiya, investitsion faollik, DXSh, moliyalashtirish, infratuzilma, innovatsiya

Kirish

Zamonaviy iqtisodiyotda qurilish tarmog'i iqtisodiy o'sishni ta'minlovchi asosiy drayverlardan biri hisoblanadi. Ushbu sohaning rivojlanishi bevosita kichik biznes subyektlarining faolligi bilan ham bog'liq bo'lib, ular qurilish xizmatlari bozorida muhim o'rin egallaydi [1].

Shu bilan birga, kichik biznes subyektlarining qurilish tarmog'idagi ishtiroki ko'p jihatdan investitsion resurslarning mavjudligi va ulardan foydalanish samaradorligiga bog'liq. Mavjud muammolar, jumladan, moliyaviy cheklolvar va institutsional to'siqlar investitsion faollikni pasaytirib, kichik biznesning ushbu sohadagi ulushini cheklab qo'ymoqda [2].

Asosiy qism

Qurilish tarmog'ida kichik biznes ishtirokini kengaytirish investitsion faollikni oshirish bilan chambarchas bog'liq. Ushbu jarayonda, avvalo, kichik biznes subyektlarining moliyaviy resurslarga kirish imkoniyatlarini kengaytirish muhim ahamiyatga ega. Amaliyot shuni ko'rsatadiki, tijorat banklari kreditlari yuqori foiz stavkalari va qat'iy garov talablari bilan tavsiflanadi, bu esa kichik biznes uchun jiddiy to'siq hisoblanadi [3].

Shuningdek, qurilish sohasida investitsiya loyihalarini amalga oshirish jarayonida byurokratik to'siqlar va ruxsat berish tartiblarining murakkabligi investitsion faollikni pasaytiradi. Shu sababli mazkur jarayonlarni soddalashtirish va raqamlashtirish zarur hisoblanadi [4].

Investitsion faollikni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlaridan biri davlat-xususiy sheriklik (DXSh) mexanizmlarini keng qo'llash hisoblanadi. DXSh loyihalari orqali kichik biznes subyektlari yirik qurilish loyihalarida ishtirok etish imkoniyatiga ega bo'ladi va investitsion risklar kamayadi [5].

Bundan tashqari, innovatsion texnologiyalarni joriy etish ham investitsion jozibadorlikni oshiradi. Jumladan, BIM texnologiyalari, energiya tejankor qurilish materiallari va "yashil qurilish" tamoyillaridan foydalanish xarajatlarni kamaytiradi va samaradorlikni oshiradi [6].

Quyidagi jadvalda qurilish tarmog'ida kichik biznes ishtirokini kengaytirishda investitsion faollikka ta'sir etuvchi omillar keltirilgan:

1-jadval

Qurilish tarmog'ida kichik biznes ishtirokini kengaytirishda investitsion faollikka ta'sir etuvchi omillar

Omillar	Muammo	Rivojlantirish yo'nalishi
---------	--------	---------------------------

Moliyaviy	Kreditlarning qimmatligi	Imtiyozli kredit va subsidiyalar
Institutsional	Byurokratik to'siqlar	Raqamlashtirish va soddalashtirish
Huquqiy	Kafolatlarning yetishmasligi	Qonunchilikni takomillashtirish
Texnologik	Past innovatsion daraja	Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish
Infratuzilma	Rivojlanmagan tizimlar	Logistika va kommunikatsiyani rivojlantirish

Mazkur jadval tahlili shuni ko'rsatadiki, investitsion faollikni rivojlantirish kompleks yondashuvni talab etadi. Ya'ni, faqat moliyaviy choralar bilan cheklanib qolmasdan, balki institutsional va texnologik omillarni ham uyg'un rivojlantirish zarur [1].

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, qurilish tarmog'ida kichik biznes ishtirokini kengaytirish investitsion faollikni oshirish orqali amalga oshiriladi. Ushbu jarayonda moliyaviy qo'llab-quvvatlashni kuchaytirish, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini rivojlantirish va investitsiya muhitini yaxshilash muhim ahamiyat kasb etadi.

Kelgusida innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish va raqamli boshqaruv tizimlarini rivojlantirish kichik biznesning qurilish tarmog'idagi ulushini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining kichik biznesni rivojlantirishga oid qarorlari.
2. World Bank. *Investment Climate and Small Business*. 2021.
3. OECD. *SME Financing Outlook*. 2020.
4. UNDP. *Improving Business Environment*. 2019.
5. Xolmirzayev U.A. *Davlat-xususiy sheriklik mexanizmlari*. 2022.
6. McKinsey Global Institute. *Construction Productivity Report*. 2020.
7. Abdulazizovich, X. U. (2025). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI HUDUDLARIDA BILIM IQTISODIYOTINING RIVOJLANISH DARAJASINI BAHOLASH UCHUN USLUBIY YORDAMNI SHAKLLANTIRISH. *Marketing Jurnal*, (3).
8. Холмирзаев, У. А., & Хакимова, Г. А. (2024). РАЗВИТИЕ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ РЕГИОНА НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИЙ. *Экономика и менеджмент: новые вызовы и возможности*, 731.
9. Abdulazizovich, X. U. B. (2025). DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MODELLARI, SHAKLLARI VA MEXANIZMLARI TASNIFI. *Raqamli iqtisodiyot (Цифровая экономика)*, (13. I), 2516-2532.
10. Abdulazizovich, X. U. (2025). BILIMLAR IQTISODIYOTINI SHAKLLANTIRISH SHAROITIDA TA'LIM SOHASINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI. *Marketing Jurnal*, (2).
11. Kholmiraev, U. A. (2025). Economy of knowledge in the evolution of neoclassical and post-schumpeterian models of economic growth. *Ilm, tadqiqot va taraqqiyot/Hayka, issledovaniya i razvitiye*, 3(11), 70-77.
12. Xolmirzayev, U. B., & Ubaydullayev, T. (2026). NOTIJORAT TASHKILOTLAR FAOLIYATIDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI VA AUDITORLIK HISOBOTLARINING O'ZIGA XOSLIGI. *Muhandislik va iqtisodiyot*, 4(3).
13. Abdulazizovich, X. U. B., & Yoqubjon o'g'li, B. Q. (2026). BUDJET TASHKILOTLARI XARAJATLARINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGI VA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG 'LARNING IQTISODIY AHAMIYATI. *FARS International Journal of Education, Social Science & Humanities*, 14(3), 40-49.

14. Abdulazizovich, X. U. B., & Murodillayevich, N. J. (2026). O 'ZBEKISTONDA MAHALLIY BUDJET DAROMADLARI SHAKLLANISHINING AMALDAGI HOLATI TAHLILI. *American Journal of Business Management*, 4(3), 43-51.
15. Abdulazizovich, K. U. (2026). The superiority of cooperation over competition in the development process: theoretical and practical approaches. *American Journal of Social Science*, 4(3), 38-47.
16. Madraimov, A., Ulug'Muradova, N., Ravshanov, A., Kholmiraev, U., Egamberdiyeva, I., & Nortoeva, U. (2025, April). Predicting Tourist Spending Behavior Using Bayesian Networks. In *2025 International Conference on Computational Innovations and Engineering Sustainability (ICCIES)* (pp. 1-5). IEEE.
17. Xapizovich, X. A. (2023). Important directions to fight against poverty. *Gospodarka i Innowacje*, 42, 777-780.
18. Xakimova, D. (2025). INNOVATSIYA VA INNOVATSION SALOHİYATNING PEDAGOGIK AHAMIYATI. *O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti konferensiyalari*, 204-208.
19. Yusupjonovich, D. T. (2020). Assess the impact of land reclamation on increasing agricultural productivity. *European Journal of Molecular and Clinical Medicine*, 7(7), 769-777.
20. Sobirjon O'g'li, J. E., & Abdulazizovich, X. U. B. (2019). Profits of housekeeping and its development. *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)*, 8(4), 419-423.
21. Xolmirzayev, U. B., & Normatov, J. (2026). Mahalliy budjetlarni boshqarishda raqamli texnologiyalar va ochiqlikni kuchaytirish. *Muhandislik va Iqtisodiyot*, 4(2).
22. Xolmirzayev, U. A. (2023). Debitor qarzlarini aylanishi tahlilini takomillashtirish masalalari.[Ilmiy maqola].
23. ХОЛМИРЗАЕВ, У., & КАМОЛДИНОВ, О. ЭКОНОМИКА И СОЦИУМ. *ЭКОНОМИКА*, 625-627.
24. Xolmirzayev, U. B., & Ubaydullayev, T. O 'zbekiston Respublikasida Davlat-xususiy Sheriklik Sohasida Me'yoriy-huquqiy Bazani Ishlab Chiqish. *Green Economy and Development*, 3(10), 667114.
25. Холмирзаев, У. А., & Самижонов, Ш. С. (2022). СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОТРАЖЕНИЯ ДЕНЕГ В БУХГАЛТЕРСКОМ БАЛАНСЕ. *Экономика и социум*, (5-2 (92)), 755-766.
26. Холмирзаев, У. А. (2023). ДЕБИТОР ҚАРЗЛАРИНИ АЙЛАНИШИ ТАҲЛИЛИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ: ДЕБИТОР ҚАРЗЛАРИНИ АЙЛАНИШИ ТАҲЛИЛИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ.
27. Isomukhamedov, A., Kholmiraev, U., Tursunov, U., Ergashev, I., Aliyeva, G., Karimova, S., & Nadirov, U. (2025). USING AI ENTERPRISE EXPENSES PREDICTION AND BUDGETING MECHANISMS. *Reliability: Theory & Applications*, 20(SI 10 (88)), 365-371.
28. Batirova, R., & Xolmirzayev, U. B. Ulgurji Savdo Qoidalari Va Chakana Savdodan Farqli Tomonlari. *Green Economy and Development*, 3(9), 666890.
29. Kamalov, A. A., & Xolmirzayev, U. A. (2016). Small business and private entrepreneurship in Uzbekistan. *Questions of Economics and Management*, 5(7), 6.
30. Khakimov, J. B., & Kholmiraev, A. U. (2021). Positive Aspects Of Cash Method In Small Enterprises In The Context Of Pandemic. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 12(7).
31. Qutbiddinovich, S. I., & Abdulazizovich, X. U. B. (2023). GAAP ASOSIGA QO'YILGAN MOLIYAVIY HISOB KONTSEPTSIYALARI. *Interpretation and researches*, 1(3), 42-50.
32. Xolmirzayev, U. A., & Xakimova, G. A. (2023). XO'JALIK YURITUVCHI SUB'EKTLARDA

DEBITOR QARZLARINING AYLANISHI TAHLILIGA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR: XO'JALIK YURITUVCHI SUB'EKTLARDA DEBITOR QARZLARINING AYLANISHI TAHLILIGA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.

33. Xolmirzayev, U. B. (2023). Bilimlar iqtisodiyoti shakllanishi evolyutsiyasini tavsiflovchi nazariy yondashuvlar. *Green Economy and Development*, 1(10), 664440.

34. Abdulazizovich, X. U. B. (2024). MOLIYAVIY AKTIVLAR TASNIFINI TAKOMILLASHTIRISH. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 41(2), 82-86.

35. Khakimov, B. J., Alimov, B. B., Kholmirzayev, U. A., & Polechov, A. X. (2013). theory of Economic Analysis. *Tashkent" economics-finance"—2013*.